

# KATEDRA ČESKÉ LITERATURY, LITERÁRNÍ VĚDY A DĚJIN UMĚNÍ FILOZOFICKÉ FAKULTY OSTRAVSKÉ UNIVERZITY

V této podobě byla katedra ustavena v září 1994, avšak jako pedagogické i badatelské pracoviště vyvíjí činnost již od roku 1953. Nejdříve jako součást katedry jazyků Vyšší pedagogické školy v Opavě, potom jako součást katedry českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty v Ostravě a nyní jako samostatné pracoviště filozofické fakulty nově vzniklé univerzity. Badatelské zaměření katedry se během let přirozeně vyvíjelo od otázek a témat regionální literatury Slezska a Ostravska k novějším dějinám české literatury a k řadě aktuálních literárněvědných témat. Členové katedry pracují na badatelských programech společně s jinými pracovišti (Ústav pro českou literaturu AV ČR) nebo připravují vlastní publikace (literárněvědné sborníky, *Slovník české prózy*, *Biografický slovník Slezska a severní Moravy*). V poslední době se soustřeďují k těmto badatelským úkolům: recepc literatury, problematika literárních žánrů, jazyk literární vědy, literární komparatistika, literární sémiotika a jiným. Vývoj i současný stav katedry je zřejmý z výběrové bibliografie jejich členů:

PETR HORA:

Zapomenutý literární historik Josef Václav Justin Michl, *Kapitoly z dějin české literární historiografie (Václavkova Olomouc 1987)*, Olomouc 1989.

Cestou k Služebníkům neužitečným, *Sborník prací FF Slezské univerzity v Opavě, A-1*, Opava 1991.

*Česká katolická poezie I, II*, Ostrava 1992.

Jaroslav Durych, Ostrava 1992.

Postać jezuita wczesnej literaturze, sb. *Kategoria dobra i zła w kulturach słowiańskich*, Warszawa 1994.

LIBOR MAGDOŇ:

Projevy vypravěčské instance v próze Ladislava Fukse, *Sborník FF Ostravské univerzity, literární věda, č. 1*, Ostrava 1993.

Hesla L. Fuks a J. Zábrana, *Slovník české prózy*, Ostrava 1994.

IVA MÁLKOVÁ:

Pokus o typologii básnické tvorby Jiřího Žáčka, *Sborník PF v Ostravě, A – D-52*, Praha 1989.

Hesla L. Klíma, J. Kolářová, J. Kostrhun, J. Loukotková, I. Procházková, P. Prouza, V. Stýblová, *Slovník českého románu*, Ostrava 1992.

Kainar – Kolář, *K české literatuře 1945-1948 (sborník 34. Bezručovy Opavy)*, Brno 1992.

"Všední den" v poezii a v písňových textech (recepc po více než třiceti letech), *Česká literatura* 1993, s. 685-690.

Nová verze hesel ze Slovníku českého románu, *Slovník české prózy*, Ostrava 1994.  
Časopis Květen a pět prvotin, *Česká literatura* 1994, s. 357-365.

JAN MALURA:

Hesla B. Hrabal, I. Vyskočil, Z. Zapletal, *Slovník české prózy*, Ostrava 1994.

MARTIN PILAŘ:

Některé problémy s genologickou definicí povídky, *Acta facultatis pedagogicae Ostraviensis*, D-27, Praha 1990.

Žánry na ústupu aneb k současnému stavu historické novely a povídky, *Česká historická próza 1945-1985 (sborník 29. Bezručovy Opavy)*, Opava 1990.

Hesla E. Bondy, Z. Brabcová, E. Hostovský, F. Hrubín, M. Kundera, J. Novák, P. Placák, Z. Rosenbaum, *Slovník českého románu*, Ostrava 1992.

Český literární "underground", Ostrava 1992.

Nová verze hesel ze Slovníku českého románu, *Slovník české prózy*, Ostrava 1994.

Prostory českého undergroundu aneb Na okraj díla Ivo Vodseďálka, *Česká literatura* 1994, s. 375-388.

*Pokus o žánrové vymezení povídky*, Ostrava 1995.

JAROSLAV PLESKOT:

*Fulnecké intermezzo J. A. Komenského*, Ostrava 1970.

K literárnímu dílu Martina Polona Opavského, *Sborník prací PF v Ostravě* 16, D-5, Praha 1970.

Školní piaristické divadlo v Příboře a pololidová dramatická tvorba na Kravařsku, *O divadle na Moravě, Acta Universitatis Palackianae Olomucensis* 21, Praha 1974.

Divadlo jako vyučovací a výchovný prostředek na školách protestantských a katolických v 16. až 18. století, *Sborník ze symposia Moravské bratrské školství a jeho protějšky v 16. až 18. století*, Přerov 1979.

Die Namenin ursprünglichen Werken und in tschechischen und deutschen Übersetzungen, *Resümee der Vorträge und Mitteilungen des XV. Internationalen Kongres für Namenforschung*, Leipzig 1984.

Jan Amos Komenský v kulturních a vzdělávacích proudech své doby, sb. *J. A. Komenský - projektant nápravy věcí lidských*, Ostrava 1992.

Baroko v nás? (Lidové divadelní hry českého baroka), *Sborník prací FF Ostravské univerzity, Historie*, č. 1, Ostrava 1993.

Kacíři českého baroka (Ke vztahům české domácí a emigrantské inteligence v době pobělohorské), *Česká literatura* 1994, s. 341-346.

Martin Polonus Opavský a jeho tzv. Římská kronika, *Jazyk a literatura v česko-polském kontextu (sborník z vědecké konference v září 1993)*, Ostrava 1994.

ALOIS SIVEK:

*Bezručova Stužkonoska modrá*, Ostrava 1958.

*Ondráš z Janovic (Příspěvek k poznání zbojnické problematiky v slovesnosti slezské oblasti)*, Opava 1958.

*Zbojník Ondráš a ondrášovská tradice v slovesnosti slezské oblasti*, Praha 1959.

JÍŘÍ SVOBODA:

Satirik Jiří Haussmann, *Tři studie o moderní české literatuře*, *Acta filozofické fakulty UP, Bezručiana*, Praha 1962.

Petr Bezruč a Smil z Rolničky (K otázce identity autora Slezských písní), *Acta filozofické fakulty UP, Bezručiana*, Ostrava 1967.

- Literární skupina a Devětsil (příspěvek ke vzniku obou uměleckých organizací), *Sborník prací PF v Ostravě*, D-5, Ostrava 1970.
- S. K. Neumann a básníci Devětsilu (Příspěvek ke zrodu Wolkerovy generace), *Sborník prací PF v Ostravě*, Praha 1972.
- Generace a program (Studie o programech proletářské poezie), *Spisy PF v Ostravě*, sv. 25, Praha 1973.
- Tvorba a region (Sedm kapitol o literatuře na Ostravsku)*, Ostrava 1974.
- J. S. Machar a P. Bezruč v literárním osudu V. Martínka, *Sborník prací PF v Ostravě*, D14, Praha 1976.
- Nerudův zápas o moderní českou literaturu, *Literární měsíčník* 1984, č. 3.
- Vojtěch Martínek (*Monografie o životě a díle*), Ostrava 1982.
- Vě stopách tvorby (studie, portréty, kritické sondy)*, Ostrava 1986.
- Bezručovské paradoxy (k 120. výročí básníkovy narození), *Literární měsíčník* 1987, č. 7.
- Zastavení u Jiřího Ortena, *Literární měsíčník* 1989, č. 7.
- K poetice Óndry Lysohorského, sb. *Umělecký a lidský odkaz básníka*, Frýdek-Místek 1990.
- První verše Jaroslava Seiferta (básníkův vývoj do vydání prvotiny), *Sborník prací PF v Ostravě*, D-28, Praha 1991.
- Básník Karel Šiktanc*, Ostrava 1992.
- Spisovatel Jan Čep*, Ostrava 1992.
- Spisovatel Egon Hostovský*, Ostrava 1992.
- Básnická epizoda Milana Kundery, *Acta Facultatis Philosophicae*, D-29, Ostrava 1992.
- Postavení literatury v čase rozpadu kulturních hodnot, *Sborník z mezinárodní konference Slezské univerzity v Katovicích*, Katovice 1992.
- Ke genezi Seifertova Města v slzách a Samé lásky, *Literární věda, sborník prací FF Ostravské univerzity*, č. 1, Ostrava 1993.
- Román Karla Ptáčníka *Město na hranici, Časopis Květen a jeho doba (sborník materiálů z literárněvědné konference 36. Bezručovy Opavy)*, Praha-Opava 1994.
- Filozof a spisovatel Ladislav Klíma*, Schola forum, Ostrava 1993.
- T. G. Masaryk, *nástin života a díla*, Schola forum, Ostrava 1993.
- Tak zvaný zjevný a utajený svět básníkův (Pokus o sémiotickou analýzu Tomanovy Staré alegorie podzimu), *Česká literatura* 1994, s. 348-357.
- SVATAVA URBANOVÁ:
- Nad dílem Marie Podešvové, *Časopis Slezského muzea* 1976, B, s. 151-164.
- K pohádkám Vojtěcha Martínka, *Zlatý máj* 1979, s. 227-281.
- Literatura pro děti a mládež na Ostravsku po rok 1945*, *Spisy PF v Ostravě*, sv. 52, Praha 1985.
- Historický vývoj žánrů literatury pro mládež*, Ostrava 1990.
- Exilová literatura pro mládež (Publikace pro základní školy)*, Ostrava 1991.
- Literatura pro děti v samizdatu a exilu, *Spisy PF MU v Brně*, sv. 123, Brno 1992.
- Dluhy v literatuře pro děti posledních desetiletí, *Tvořivá dramatika* 1993, č. 7-8.
- Hornický folklór Ostravska a jeho umělecké zpracování v literatuře, *Sborník prací PF v Ostravě*, D-21, Praha 1985.
- Tradice ústní lidové slovesnosti na Ostravsku, *Sborník 27. literárněvědné konference Bezručova Opava*, Opava 1984.
- Percepce historické prózy u studentů středních škol severomoravského kraje, sb. *Česká historická próza (1945-1985)*, Opava 1990.
- K některým otázkám současné sociologie literatury, *Sborník PF v Ostravě*, D-28, Praha 1991.
- Čtenářská recepce některých děl literatury pro děti a mládež na Ostravsku, *Ostravská univerzita*, D-29, Praha 1991.

- Děti, fantazie a literatura, *Sborník prací PF Ostravské univerzity*, U-1, Ostrava 1993.
- K problematice recepce literární komiky dětskými čtenáři, *Sborník prací PF Ostravské univerzity*, literární věda č. 1, Ostrava 1993.
- Comics – recepční předpoklady a dispozice, sb. *Literatura a komerce*, Olomouc 1994.
- Recepční předpoklady a dispozice povídky Egona Hostovského, *Sborník příspěvků z Laboratoře psychologické prózy*, Hradec Králové 1994.
- Dobové deformace v komunikačním procesu dětské četby, *Česká literatura* 1994, s. 366-375.